

Program pilotażowy Centrów Zdrowia Psychicznego

-jako przygotowanie do reformy systemu

dr n. med. Anna Depukat

Kierownik Biura ds. pilotażu
Narodowego Programu Ochrony
Zdrowia Psychicznego

Wrocław, 30.09.2022r.

Reforma systemu ochrony zdrowia psychicznego - założenia strategiczne

- **Realizacja wymaga szeregu zmian organizacyjnych i inwestycyjnych, których ostatecznym efektem ma być poprawa dostępności i jakości świadczonych usług z zakresu szeroko rozumianej opieki psychiatrycznej.**
- Reforma zakłada **ewolucyjne przejście z modelu opieki instytucjonalnej opartej na leczeniu stacjonarnym na model opieki środowiskowej** poprzez przekształcenie obecnie funkcjonujących podmiotów, jak również stworzenie nowych placówek by zapewnić dostęp do usług zdrowotnych we wszystkich regionach kraju, zwłaszcza na terenach, w których jest ona niewystarczająca, wymagających szczególnego wsparcia inwestycyjnego.
- Od 2018 roku realizowany jest pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego dla dorosłych. Celem pilotażu jest przetestowanie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej polegającego na **skoordynowanej opiece nad pacjentem z wykorzystaniem różnych form wsparcia: środowiskowego, ambulatoryjnego, dziennego i leczenia stacjonarnego.**

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: [Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego](#)

Reforma systemu ochrony zdrowia psychicznego - założenia organizacyjne CZP

CZP - MODEL A (zapewnia hospitalizację)

Hospitalizacja

Opieka dzienna

Ambulatorium

Opieka środowiskowa

PZK

ODDZIAŁY PSYCHIATRYCZNE
- w szpitalach mono i wieloprofilowych

Opieka dzienna

Ambulatorium

Opieka środowiskowa

PZK z opieką całodobową

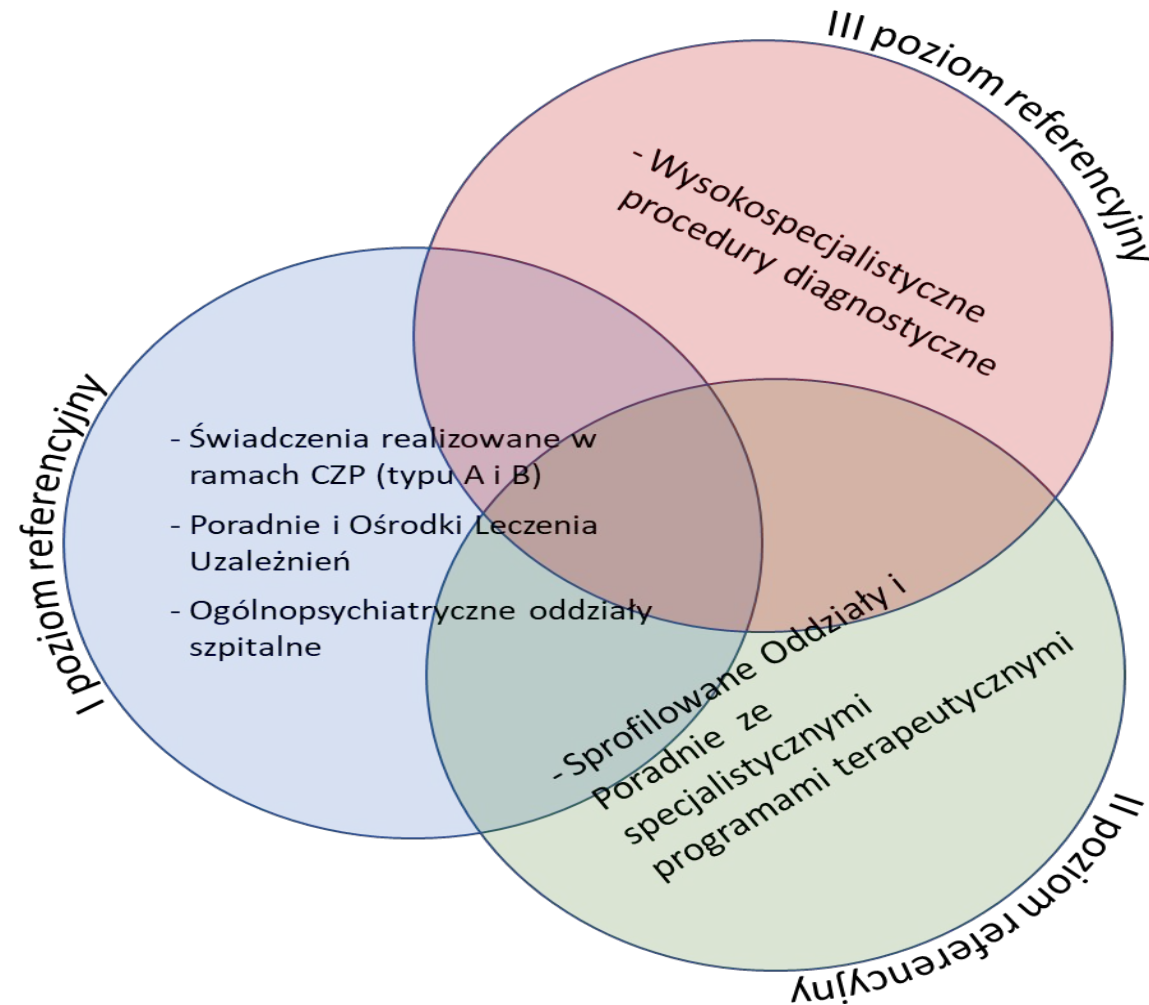
Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: *Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego*

Reforma systemu ochrony zdrowia psychicznego - założenia strategiczne

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: *Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego*

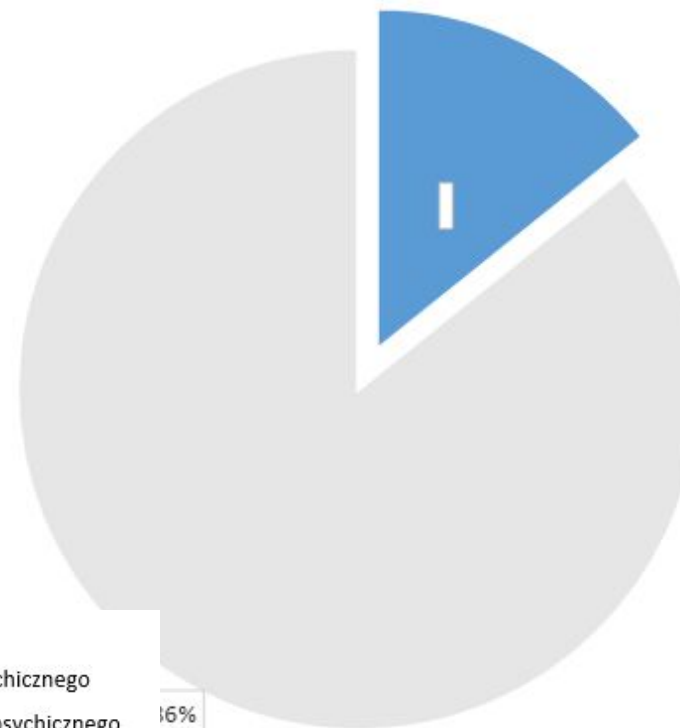
Ile osób jest objętych działaniem centrów – stan na 01.01.2022 r.

*40 działające centra zdrowia psychicznego- stan na
01.01.2022 r.*

Na początku 2022 roku działało 40 centrów zdrowia psychicznego (czp). Łączna liczba osób powyżej 18 r.ż. objęta działaniem czp wynosiła **4 449 693** (14,25% w odniesieniu do populacji polskiej).

Legenda

- Populacja objęta centrum zdrowia psychicznego
- Populacja nieobjęta centrum zdrowia psychicznego

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: [Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego](#)

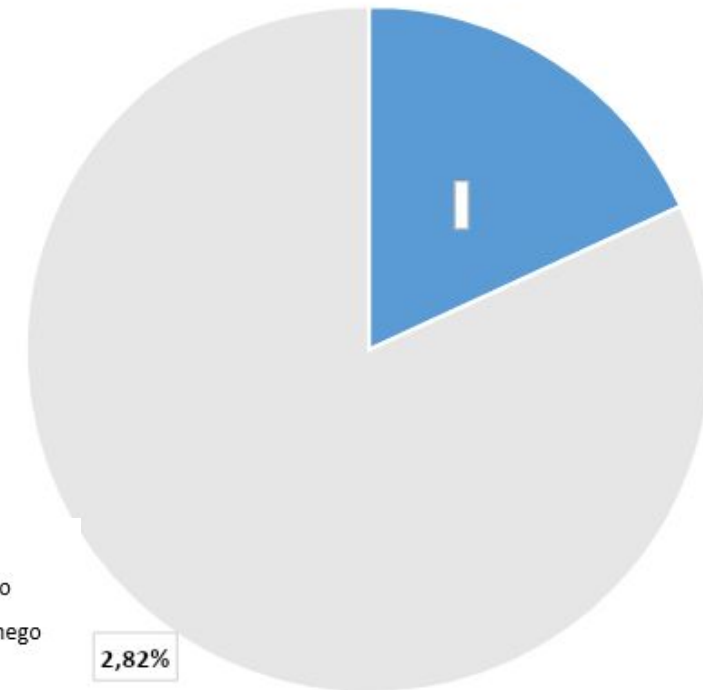

Ile osób jest objętych działaniem centrów

– stan na 31.08.2022 r.

47 działających centrum zdrowia psychicznego- stan na 31.08.2022 r.

Obecnie, (stan na dzień 31.08.2022 r.) działa 47 centrów zdrowia psychicznego, które obejmują opieką **5 660 992** osób pow. 18 r.ż. (18,14% w odniesieniu do populacji polskiej), co stanowi wzrost objętej populacji o 3,89% w porównaniu do 1.01.2022 r.

Legenda

- Populacja objęta centrum zdrowia psychicznego
- Populacja nieobjęta centrum zdrowia psychicznego

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

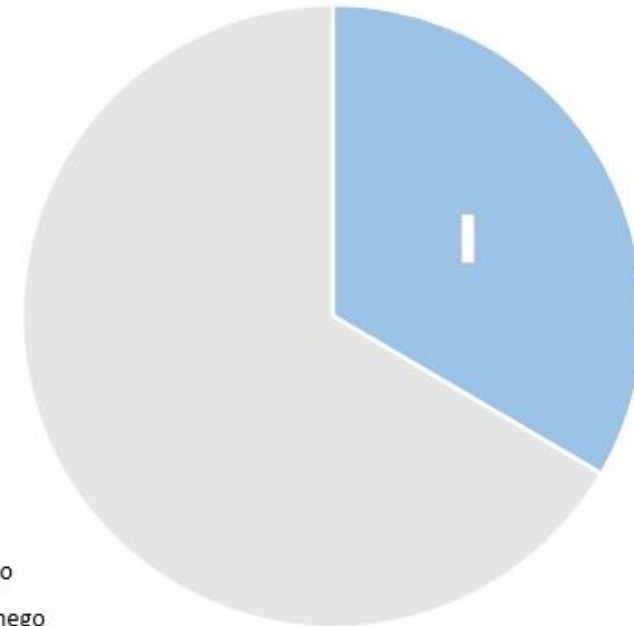
więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: *Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego*

Ile osób będzie objętych działaniem centrów - cel do 31.12.2022 r.

81 centrów zdrowia psychicznego- cel do 31.12.2022 r.

Celem do 31.12.2022 r. jest objęcie działaniem centrum zdrowia psychicznego łącznie **10 438 967** osób pow. 18 r.ż. (33,44%) co będzie stanowić 1/3 populacji polskiej.

Legenda

- Populacja objęta centrum zdrowia psychicznego
- Populacja nieobjęta centrum zdrowia psychicznego

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

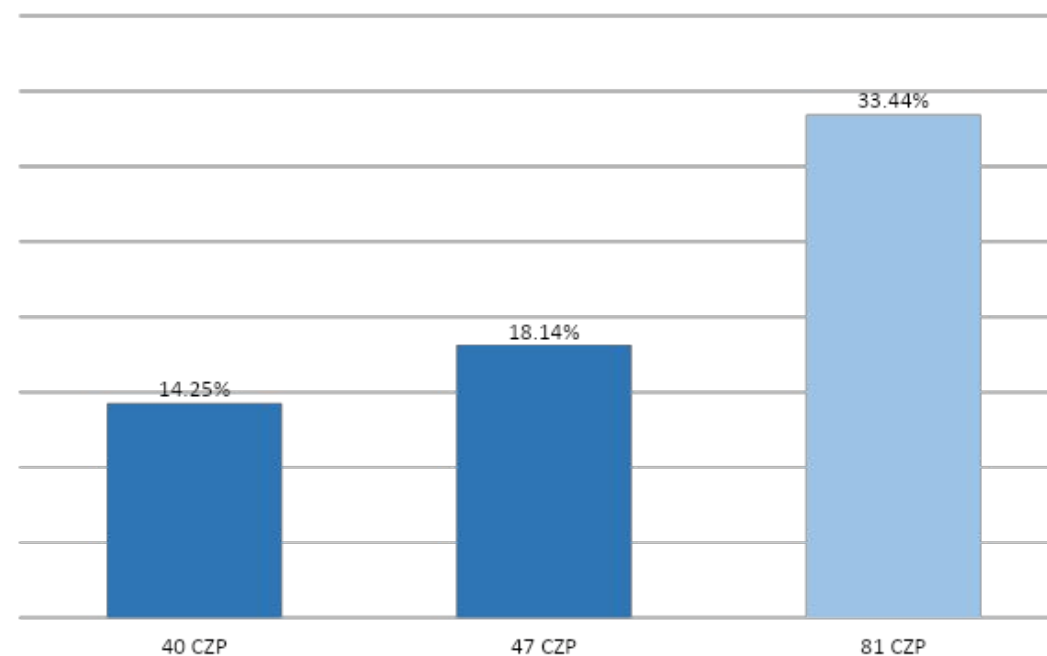
więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: *Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego*

Populacja pow. 18 r. ż. objęta opieką w centrach zdrowia psychicznego

Populacja pow. 18 r. ż. objęta opieką w centrach zdrowia psychicznego

Liczba osób pow. 18 r.ż. objęta opieką w centrach zdrowia psychicznego		
Liczba CZP	Liczba osób pow. 18 r. ż.	% populacji Polski osób pow. 18 r. ż.
40	4 449 693	14,25%
47	5 660 992	18,14%
81	10 438 967	33,44%
31 214 992 populacja osób pow. 18 r. ż. w Polsce – stan na 31.08.2022 r.		

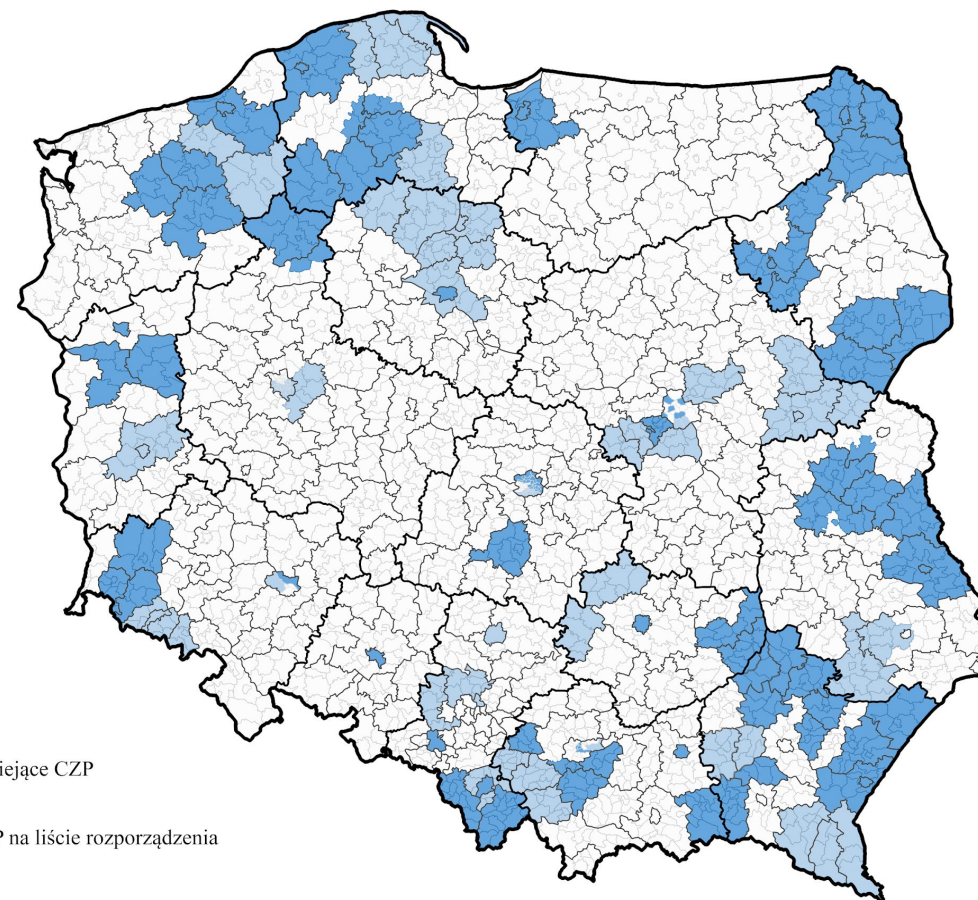
Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: *Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego*

Plan lokalizacji CZP na terenie województw mapy rekomendowane

- preferowane jest zlokalizowanie CZP w każdym powiecie odrębnie, przy czym możliwe jest łączenie kilku powiatów tak aby populacja nie była mniejsza niż 50 tys. i większa niż 200 tys.
- preferowane jest wskazywanie szpitala ogólnego jako podmiotu świadczącego hospitalizację w zakresie CZP. W szpitalach, w których obecnie nie ma oddziałów psychiatrycznych należy zweryfikować możliwości ich rozbudowy (finansowanej z wykorzystaniem środków UE) pod kątem uruchomienia oddziału psychiatrycznego do końca 2027 roku w standardzie 25 łóżek na 100 tys. populację,
- w jednym szpitalu mogą być realizowane świadczenia stacjonarne dla więcej niż 1-ego CZP.
- dla dużych miast (uwzględniając w tym powiat będący tzw. „obwarzankiem” danego miasta), o populacji większej niż 200 tys. należy wskazać liczbę CZP planowanych do uruchomienia.

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: [Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego](#)

Plan lokalizacji CZP na terenie województw mapy rekomendowane (przykład- województwo dolnośląskie)

Powiat / Miasto	Kod powiatu	Liczba ludności pow. 18 r.ż.	Liczba CZP w powiecie	Nazwa powiatu, w którym lokalizowane jest CZP dla danej populacji	Planow. termin uruchom. CZP	Podmiot realizujący świadczenia w trybie stacjonarym dla danej populacji	Uwagi
wołowski	0222	38 668	1	wołowski /sródzki	b.d.	Wojewódzki szpital dla nerwowo i psychicznie chorych w Lubiążu; Adama Mickiewicza 1, 56-100 WOLÓW <i>(szpital monoprofilowy)</i>	Powiat zbyt mały na samodzielne CZP
średzki	0218	44 812	1	wołowski /sródzki	b.d.		
górowski	0204	28 398	1	górowski / lubiński	b.d.		
łubiński	0211	87 238	1	górowski / lubiński	b.d.		
głogowski	0203	72 507	1	głogowski	b.d.		Dla powiatu głogowskiego nie jest spełniony standard „hospitalizacja najdłżej w sąsiednim powiecie - do rozważenia podjęcie pod szpital w Lubiążu
połkowicki	0216	50 837	1	połkowicki	b.d.	Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych; Aleja Tysiąclecia 30, 59-700 Bolesławiec. <i>(szpital monoprofilowy)</i>	
lwówecki	0212	38 163	1	lwówecki/ bolesławiecki	Istniejące CZP		
bolesławiecki	0201	73 957	1	lwówecki/ bolesławiecki	Istniejące CZP		
lubański	0210	45 394	1	lubański / zgorzelecki	b.d.	Wielospecjalistyczny szpital - samodzielny publiczny zespół opieki zdrowotnej; Lubańska 11-12, 59-900 ZGORZELEC <i>(szpital wieloprofilowy z oddziałem psychiatrycznym)</i>	Powiat zbyt mały na samodzielne CZP
zgorzelecki	0225	74 457	1	lubański / zgorzelecki	b.d.		
legnicki	0209	45 160	1	legnicki / m. Legnica	b.d.	WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY; Jarosława Iwaszkiewicza 5, 59-220 LEGNICA <i>(szpital wieloprofilowy z oddziałem psychiatrycznym)</i>	Powiat zbyt mały na samodzielne CZP
m. Legnica	0262	82 104	1	legnicki / m. Legnica	b.d.		
złotoryjski	0226	35 960	1	złotoryjski / jaworski	b.d.	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny; Szpitalna 9, 59-500 ZŁOTORIJA <i>(szpital monoprofilowy)</i>	Powiat zbyt mały na samodzielne CZP
jaworski	0205	41 474	1	złotoryjski / jaworski	b.d.		
Jeleniogórski (karkonoski)	0206	53 427	1	m. Jelenia Góra / powiat jeleniogórski / kamiennogórski	b.d.	Wojewódzkie Centrum Szpitalne Kotliny Jeleniogórskiej; Michała Kleofasa Ogirńskiego 6, 58-506 Jelenia Góra <i>(szpital wieloprofilowy, obecnie bez oddziału psychiatrycznego)</i>	Z uwagi na lokalizację powiatu po obu stronach miasta zasadnym wydaje się stworzenie 1 CZP dla miasta i powiatu
m. Jelenia Góra	0261	66 848	1	m. Jelenia Góra / powiat jeleniogórski / kamiennogórski	b.d.		
kamiennogórski	0207	36 054	1	m. Jelenia Góra / powiat jeleniogórski / kamiennogórski	b.d.		
milicki	0213	29 574	1	milicki/trzebnicki	b.d.	Milickie Centrum Medyczne Sp. z o.o. Grzybowa 1, 56-300 Milicz	Powiat zbyt mały na samodzielne CZP
trzebnicki	0220	60 176	1	milicki/trzebnicki	b.d.		

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: *Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego*

Analizy dotyczące oceny efektywności pilotażu

- **Ocena realizacji psychiatrycznych świadczeń zdrowotnych z okresu przed i po wprowadzeniu pilotażowych centrów zdrowia psychicznego w Polsce z wykorzystaniem wskaźników monitorujących.** *Andrzej Kiejna, Mariusz Zięba, Ewelina Cichoń, Sylwia Paciorek, Jolanta Janus, Tomasz M. Gondek; Psychiatr. Pol.*

ONLINE FIRST Nr 289: 1–17 Published ahead of print 18 August 2022 www.psychiatriapolska.pl

- **Centra Zdrowia Psychicznego. Wstępna ocena procesu wdrażania modelu pilotażowego.** *Daria*

Biechowska 1, Andrzej Cechnicki 2, Jan Godyn 3, Marek Balicki 4, Jacek Wciórka 5, Izabela Ciuńczyk 6, Beata Galiszkowska; Psychiatr. Pol. 2022; 56(2): 205–216

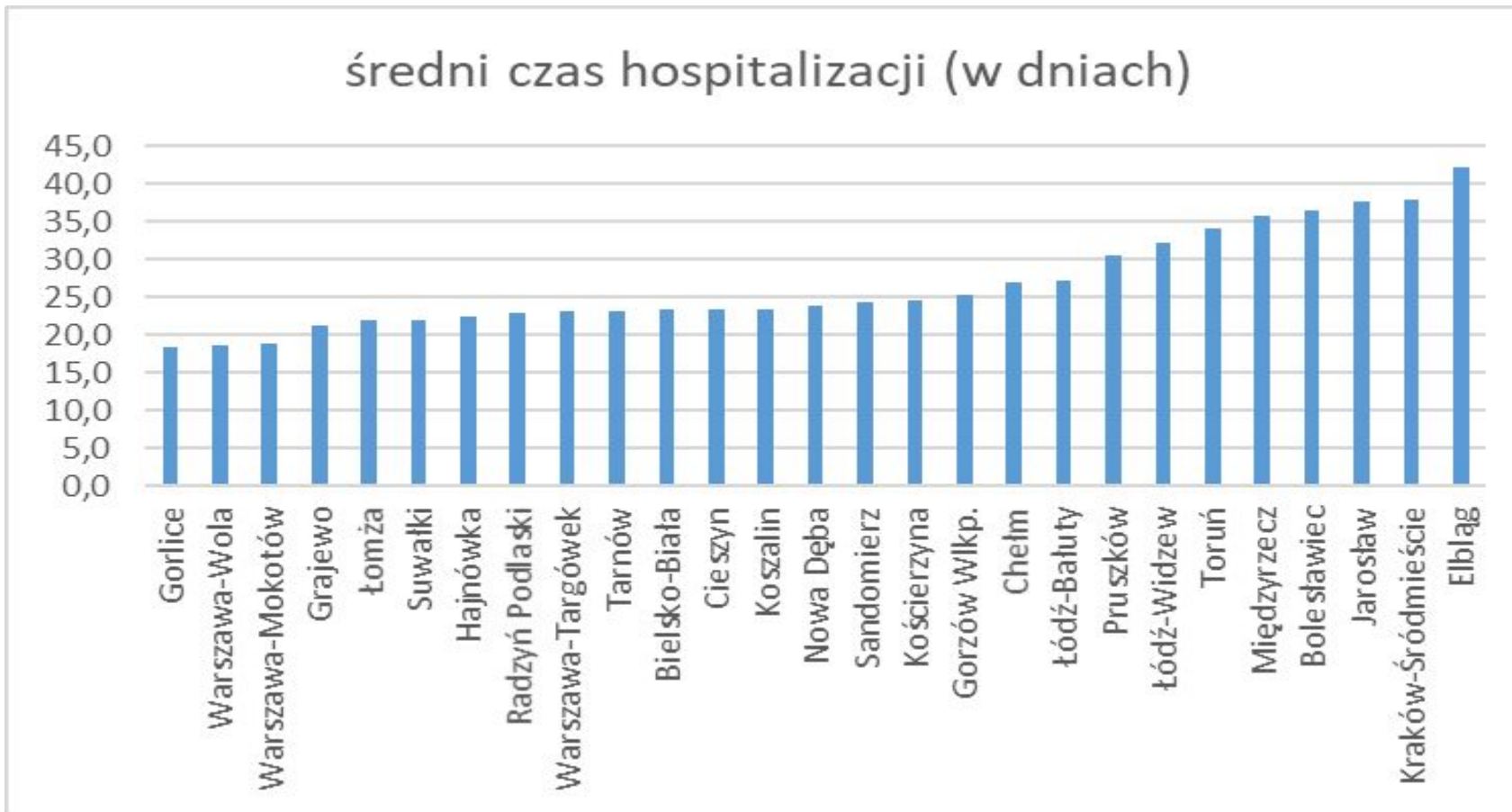
Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: [Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego](#)

Analizy dotyczące oceny efektywności pilotażu

(raport Biura Pilotażu na podstawie danych NFZ)

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

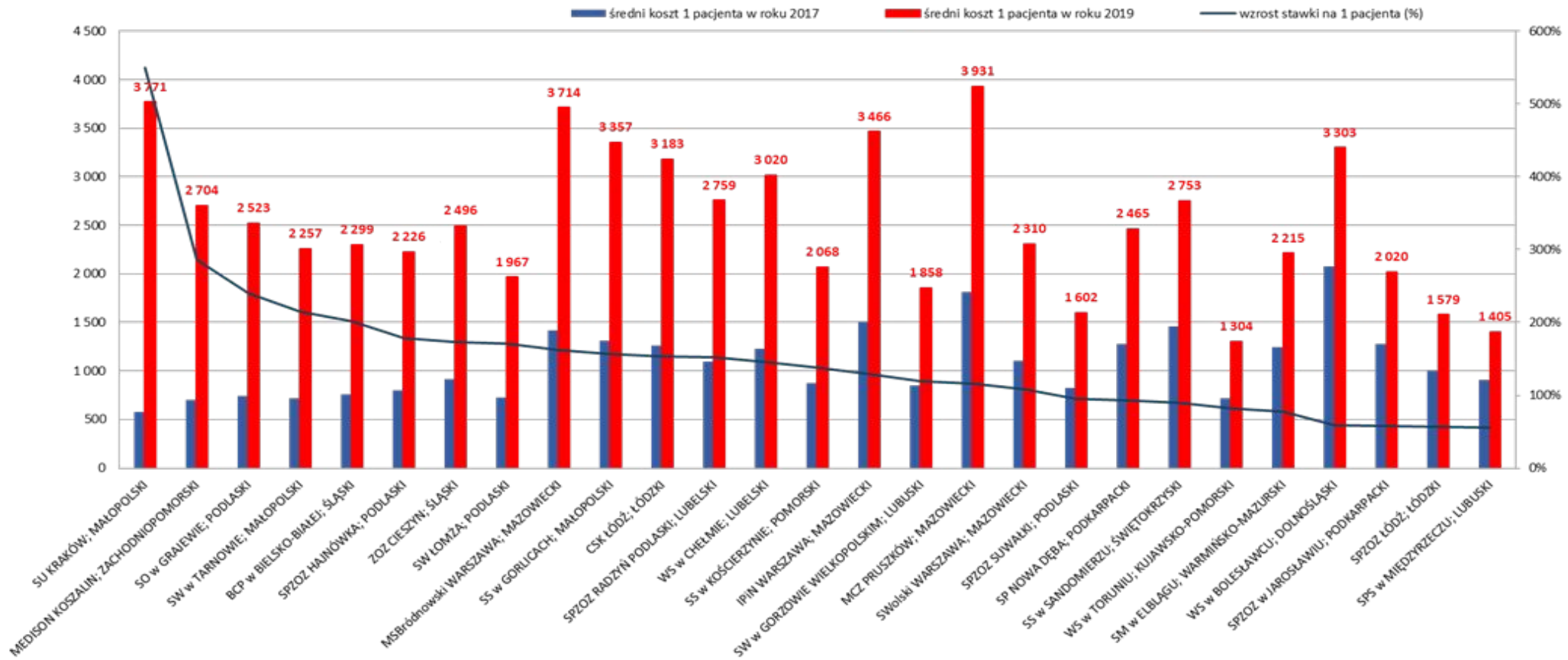
więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: [Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego](#)

Analizy dotyczące oceny efektywności pilotażu

(raport Biura Pilotażu na podstawie danych NFZ)

Średni koszt 1 pacjenta z obszaru CZP w roku 2017 i 2019 z podziałem na poszczególne CZP

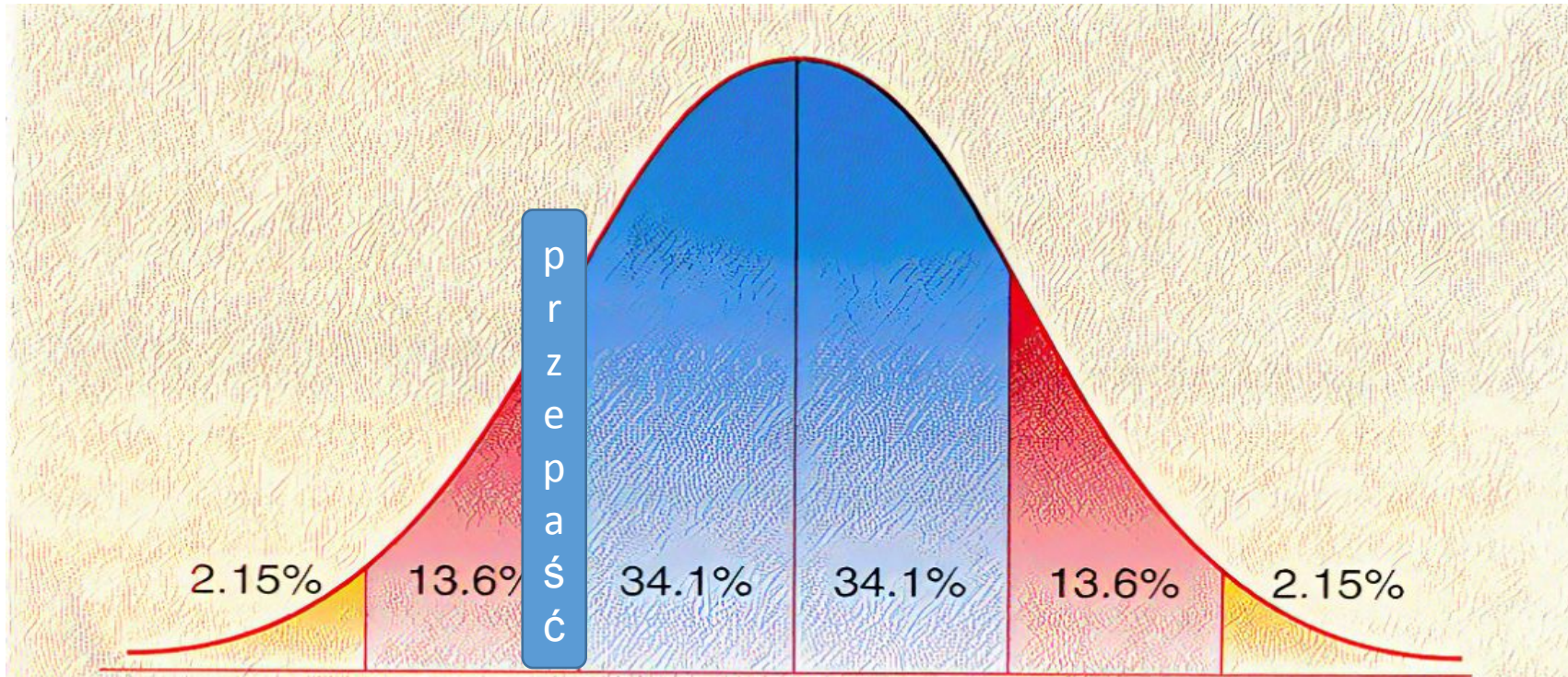

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: *Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego*

Dyfuzja zmian w ochronie zdrowia

Innowatorzy- pionierzy zmiany, uczestnicy pilotaży
Wcześni naśladowcy- aktywnie wdrażający zmiany, dążenie do optymalizacji
Wczesna większość- umiarkowanie nastawieni do zmian
Późna większość- sceptycznie nastawieni do zmiany, obrońcy modelu biznesowego
Maruderzy (ok.16%) oporni na zmiany, potrzeba intensywnej edukacji

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: *Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego*

Plany na przyszłość

Standaryzacja usług:

- Standard organizacyjny
- Standard diagnostyczno- terapeutyczny

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

*więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: *Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego**

Plany na przyszłość

Wdrażana reforma zakłada:

- rozwój systemu ochrony zdrowia psychicznego w Polsce w kierunku modelu psychiatrii środowiskowej opartej na CZP, kładąc nacisk na rozwój świadczeń ambulatoryjnych i zmianę struktury łóżek szpitalnych w opiece psychiatrycznej,
- redukcję łóżek na oddziałach ogólnopsychiatrycznych na rzecz: opieki środowiskowej; rozwoju wysoko wyspecjalizowanego leczenia sprofilowanego.

W 2023 roku planowane jest zakończenie pilotażu CZP i wdrożenie zmodyfikowanych rozwiązań do systemu ochrony zdrowia.

Do końca 2027 r. planowane jest utworzenie Centrów Zdrowia Psychicznego dla każdego powiatu zgodnie z obecnie przygotowywanymi planami alokacji.

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: [Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego](#)

Działania wspierające proces reformy

Przedstawiona transformacja systemu wymaga szeregu działań i inicjatyw związanych z wprowadzeniem nowych rozwiązań prawnych, organizacyjnych i inwestycyjnych oraz zarządzenia zmianą systemu.

- **Inwestycje w kadry** – poprawa sytuacji kadrowej i jakości kształcenia w dziedzinie psychiatrii, jak również kadr innych specjalizacji zajmujących się ochroną zdrowia psychicznego;
- **Inwestycje w system** – zmiana organizacji udzielania świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki psychiatrycznej; zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki psychiatrycznej;
- **Inwestycje infrastrukturalne** – dostosowanie podmiotów leczniczych do środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej;
- **Inwestycje w zdrowie populacji** – promocja zdrowia psychicznego, prewencja samobójstw i zachowań autodestrukcyjnych.

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: [Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego](#)

Działania wspierające proces reformy

Ważna jest koordynacja w zakresie legislacji – jednoczesne wprowadzenie znowelizowanych aktów prawnych dotyczących opieki psychiatrycznej:

- Ustawa o prawach pacjenta
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego
- Ustawa o działalności leczniczej

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego 2023-2027 – szansa na poprawę w zakresie zdrowia psychicznego populacji po pandemii (aktualny 2017-2022)

Odpowiednie rozporządzenia dedykowane etapom wdrażania reformy.

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: [Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego](#)

Potrzeba wprowadzenia wskaźników monitorowania efektywności transformacji systemu

- Zmiana proporcji wydatków na opiekę stacjonarną i pozostałe formy opieki
- Redukcja długości czasu trwania hospitalizacji i liczby hospitalizacji
- Poszerzenie oferty środowiskowej z jednoczasową redukcją w obszarze opieki stacjonarnej
- Zwiększenie liczby pacjentów, którzy powracają na rynek pracy
- Wzrost wzajemnych połączeń i koordynacji pomiędzy wszystkimi usługami dostępnymi w systemie
- Zaangażowanie pacjentów w proces wspólnego podejmowania decyzji odnośnie leczenia
- Poprawa satysfakcji pacjentów i ich rodzin z oferty i usług dostępnych w obszarze psychiatrii

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: [Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego](#)

Dziękuję za uwagę

npozp@ipin.edu.pl
tel. 22 21 82 226, 22 21 82 274

www.czp.org.pl

Biuro ds. pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Instytut Psychiatrii i Neurologii

więcej o centrach na stronie czp.org.pl i na profilu na Facebooku: [Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego](#)

